

Morawski, Zbigniew

"Sosłowie gorozan i feodalnoje gosudarstwo w Anglii XIV wieka", L. P. Repina, Moskwa 1979 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 71/2, 419

1980

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Prezentowaną pracę wzbogaca 145 rysunków oraz album 156 fotografii badanych obiektów. Książkę zaopatrzone też w indeksy: geograficzny i osobowy.

L. P. Repina, *Sostowje gorożan i feodalnoje gosudarstwo w Anglii XIV wieka*, „Nauka”, Moskwa 1979, s. 218.

Głównym zadaniem, jakie stawia sobie autorka pracy jest prześledzenie relacji między dwiema głównymi cechami średniowiecznego mieszczaństwa, które będąc nieodrodną częścią społeczeństwa feudalnego ze swą korporacyjną strukturą w handlu i rzemiośle, godzi jednocześnie w podstawę tego społeczeństwa, wprowadzając elementy gospodarki kapitalistycznej. Kreśląc obraz stanu mieszczańskiego w Anglii XIV w. autorka rozpoczyna od zaludnienia miast, problemu istotnego w związku z klęską „czarnej śmierci”, konstatując znaczny spadek liczby ludności. Następnie przechodzi do analizy struktury mieszczaństwa na tle gospodarki angielskiej w dobie wojny stuletniej, opowiadając się po stronie tych historyków, którzy nie przeceniają wpływu wielkiego kryzysu na ogólne tempo rozwoju gospodarczego. Kolejne, najszerzej poprowadzone rozważania o stosunku króla do mieszczaństwa, o pozycji gospodarczej kupców angielskich w skomplikowanych warunkach przewlekłej wojny oraz o udziale stanu mieszczańskiego w Izbie Gmin prowadzą do konkluzji, że skonsolidowane, choć rozwarstwione i niejednorodne, skłócone wewnętrznie mieszczaństwo angielskie włącza się w XIV w., obok rycerstwa, do polityki, działając m.in. aktywnie na forum parlamentu. Mimo wyraźnej przewagi Londynu nad innymi miastami, mimo braku formalnych więzi między poszczególnymi gminami miejskimi narasta w angielskim stanie mieszczańskim poczucie wspólnoty interesów.

Praca oparta jest o materiały źródłowe opublikowane drukiem, zawiera dyskusję z imponującym zestawem literatury przedmiotu, wypada jednak zaznaczyć, że nie uwzględniono w nim pewnych prac, zasługujących na uwagę; brak tu m.in. odpowiednich prac M. Małowista.

Bistra Cwetkowa, *Pametna bitka na narodite. Jewropejskijat jugoiztok i osmanskoto zawojewanie kraja na XIV i pyrwata połowina na XV w.*, wyd. 2 przerobione i uzupełnione, Knigoizdatelstwo „Georgi Bakalow”, Warna 1979, s. 353.

Nowe wydanie „Pamiętnej bitwy narodów” z racji istotnych uzupełnień jakie wprowadziła autorka, profesor Uniwersytetu Sofijskiego, powinno zająć miejsce edycji wcześniejszych, w tym również powszechnie cytowanego tłumaczenia francuskiego (Sofia 1971). Układ materiału, w książce analizującej walkę z ekspansją ottomańską w Europie od połowy XIV w. do bitwy pod Warną wprawdzie się nie zmienił, poszerzono jednak dokumentację i wprowadzono zmiany w wykładzie. Źródła, podobnie jak literatura, zostały zaprezentowane w odrębnym rozdziale.

Dla badacza polskiego niniejsza książka ważna jest nie tylko z powodu problematyki, ale także z racji pełnego wykorzystania źródeł południowosłowiańskich, greckich i przede wszystkim tureckich. Te ostatnie opublikowała B. Cwet-